

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7762/2022
19.06.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Никола Стошић, адвокат из ..., против туженог Акционарског друштва „Електромрежа Србије“ Београд, кога заступају пуномоћници мр Србољуб Стефановић, Срђан Ж. Арсић и Јелена Заов Митровић, адвокати из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 433/2022 од 22.02.2022. године, у седници одржаној 19.06.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 433/2022 од 22.02.2022. године у усвајајућем делу тужбеног захтева из става првог изреке и ставу другом изреке и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење у том делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 2414/16 од 20.03.2019. године, усвојен је алтернативни прецизирани тужбени захтев тужиоца и тужени је обавезан да му плати на име накнаде материјалне штете за девастирано земљиште на к.п. бр. .. КО ... укупан износ од 657.900,00 динара са законском затезном каматом од 20.03.2019. године, као дана пресуђења до исплате, као и да му на име накнаде материјалне штете због уништења храстових, багремових и грабових стабала на истој парцели исплати износ од 102.626,00 динара са законском затезном каматом од 06.12.2013. године, као дана утужења до исплате, док је преостали алтернативни прецизирани тужбени захтев из поднеска тужиоца од 14.06.2018. године, који се односи на чинидбу и плаћање јединственог износа материјалне штете за уништено земљиште и уништену шуму одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 390.037,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 4272/2019 од 03.12.2019. године, ставом првим изреке укинута је првостепена пресуда и пресуђено тако што је у ставу другом изреке, одбијен тужбени захтев тужиоца да се тужени обавезе да на парцели тужиоца к.п. бр. .. КО ... успостави стање како је било пре него што је тужени на истој

причинио штету пресецањем пута и извођењем других радова, на тај начин што ће на парцели тужиоца извести радове описане у том ставу изреке, што ако не учини у остављеном року дужан је да му исплати вредност радова потребних за довођење парцеле у првобитно стање у износу од 1.245.809,40 динара са законском затезном каматом на овај износ од дана пресуђења до исплате, као неоснован. У ставу трећем изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се тужени обавезе да му на име накнаде штете обрачунате према тржишној вредности неекспроприсаног дела парцеле од 4.709м² исплати укупно 706.350,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и тужени је обавезан да му на име накнаде за коришћење дела парцеле у површини од 3.280м² за прелаз проводника високог напона исплати укупани износ од 221.880,00 динара, као и да му на име накнаде штете због уништења храстових и багремових стабала исплати износ од 102.626,00 динара са законском затезном каматом од 03.12.2019. године, као дана пресуђења до исплате. Преко досуђеног, тужбени захтев је одбијен у делу којим је тражена накнада за површину од 4.386м² до износа од 657.900,00 динара, као и у делу захтева за исплату законске затезне камате на досуђене износе за период од 16.12.2013. године до 02.12.2019. године, као неоснован. Ставом петим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 227.580,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Врховног касационог суда Рев 2488/2020 од 23.09.2021. године одбијена је као неоснована ревизија тужиоца изјављена против наведене другостепене пресуде у ставу првом, другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, укинута је наведена пресуда у ставу четвртим и петом изреке и у том делу предмет је враћен другостепеном суду на поновно суђење.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 433/2022 од 22.02.2022. године, у ставу првом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и тужени обавезан да му на име накнаде за коришћење дела парцеле у површини од 3.280м² за прелаз проводника високог напона исплати укупани износ од 221.880,00 динара, као и да му на име накнаде штете због уништења храстових и багремових стабала исплати 102.626,00 динара са законском затезном каматом од 03.12.2019. године, као дана пресуђења до исплате, док је преко досуђеног одбијен тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио накнаду за површину од 4.386м² односно до износа од 657.900,00 динара, као и у делу захтева за исплату законске затезне камате на досуђене износе за период од 16.12.2013. године као дана утужења до 02.12.2019. године, као неоснован. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 227.580,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни суд је оценио да је ревизија туженог дозволљена на основу члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20 и 10/23 – други закон), испитао је побијану пресуду на основу члана 408. тог закона и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник к.п. бр. .. К.О. ..., пашњак 5. класе, укупне површине 5.479м². Решењем Градске управе Града Враћа од 17.02.2011. године потпуно је експроприсано пољопривредно земљиште тужиоца у површини од 130м² наведене парцеле у корист туженог, ради постављања стуба за изградњу далековода, док је утврђена непотпуна експропријација у површини од 640м² – право службености, ради прелаза проводника изнад земљишта. Решењем Основног суда у Врању Р1 193/13 од 21.08.2014. године, одређена је накнада за сваки метар експроприсаног земљишта по цени од 150,00 динара за 1м², као и на име самониклих засада на делу потпуно експроприсаног земљишта у износу од 12.092,00 динара и на име непотпуне експропријације по цени од 60 динара за 1м². Делимична експропријација парцеле тужиоца извршена је у периоду од неколико година пре утужења, а тужени је на тој парцели предузимао радове и изван мера и граница из решења о експропријацији, као и без одобрења тужиоца. Тужени није извршио обезбеђење доказа у судском поступку пре почетка извођења радова. Радњама туженог је стање на терену измењено у погледу конфигурације тла, извозом земљишта са истог на другу локацију, при чему је вештачењем утврђено да се на том делу предметне парцеле налазило шумско земљиште – шума, па штета настала крчењем шумског земљишта, преко вредности већ одређене накнаде самониклог засада на трајно експроприсаном земљишту површине 130м², износи 102.626,00 динара. Накнада која је исплаћена тужиоцу није обухватила коришћење парцеле тужиоца од стране туженог у пуној мери, односно у мери у којој је предметна парцела захваћена правом службености и које коришћење води умањењу вредности земљишта за површину од 3.280м², која се налази у заштитном појасу у износу од 196.800,00 динара. На делу предметне парцеле се налази прилазни земљани пут који није јавни пут, а тужилац као титулар права својине има овлашћење да забрани коришћење истог свим осталим лицима осим туженом који има право приступа водовима и заштитном појасу ради одржавања по прописима који регулишу обављање електро – енергетске делатности. Тужиоцу припада право на накнаду за коришћење службености прилазног пута у износу од 25.080,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је усвојио тужбени захтев за накнаду штете у износу од укупно 221.880,00 динара на име накнаде за коришћење дела парцеле тужиоца у површини од 3280м² и за износ од 102.626,00 динара због уништења храстових и багремових стабала, решавајући као претходно питање утврђење постојања службености у ситуацији када је иста успостављена како на основу одлука надлежних органа, којима је дозвољена изградња далековода преко претходне парцеле у складу са прописима који регулишу област енергетике и у вези с тим извршена и делимична експропријација, али и самом чињеницом изградње енергетских објеката.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом туженог указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. овог закона која је учињена у поступку пред другостепеним судом, због које ревизија може да се изјави по члану 407. став 1. тачка 3. ЗПП и која је била од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Другостепени суд је побијану пресуду донео на основу расправе закључене пред другостепеним судом 03.12.2019. године, у седници већа одржаној 22.02.2022. године, иако је у међувремену претходна пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 4272/2019 од 03.12.2019. године делимично укинута пресудом Врховног касационог суда Рев 2488/2020 од 23.09.2021. године и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У поступку поводом ревизије по члану 419. ЗПП сходно се примењује члан 398. став 1. ЗПП, којим је прописано да је првостепени суд, (у овом случају другостепени), дужан да року од 30 дана од дана пријема решења другостепеног суда, (у овом случају Врховног касационог суда), одржи рочиште на којем ће да одреди временски оквир за нову главну расправу пред првостепеним судом, (у овом случају другостепеним судом). Првостепени суд, (у овом случају другостепени суд), је дужан да изведе све парничне радње и да расправи сва спорна питања на која је указао другостепени суд, (у овом случају Врховни касациони суд), у свом решењу (став 2).

По члану 384. ЗПП, на расправу пред другостепеним судом се позивају странке, односно њихови законски заступници или пуномоћници, као и они сведоци и вештачи за које суд одлучи да се саслушају (став 1), при чему странка може на расправи да износи чињенице и предлаже доказе из жалбе у смислу члана 372. овог закона (став 5), а странка може да предложи да суд изведе и доказе чије је извођење одбио у првостепеном поступку (став 6.).

И поред постојања наведене обавезе да након укидања претходне одлуке одржи расправу и расправи сва спорна питања на која је указао Врховни касациони суд у свом решењу, другостепени суд је побијану пресуду донео у седници већа на основу расправе одржане и закључене 03.12.2019. године, која је претходила укидајућој пресуди којом је предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење. Поступајући на изложени начин, другостепени суд је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези чланова 384. и 398. ЗПП.

На основу изнетог, Врховни суд је применом члана 415. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити битну повреду поступка, имајући у виду примедбе изнете у овом решењу и расправити сва спорна питања на која је указао Врховни касациони суд у претходној одлуци Рев 2488/2020 од 23.09.2021. године, како би био у могућности да донесе правилну и закониту одлуку.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић